

„დროების“ რედაქცია—სასახლის ქუჩაზე, დ. სა-
რაჯოვის სახლში.

ხელის-მოწერა მიიღება თბილისში, რედაქციაშივე
ქუთაისში, ქილაძეების წიგნის მაღაზიაში: გარეშე
მცხოვრებთათვის ადრესი: Тифлисъ, ред. „Дрoзвa“

ფასი წლით 9 მ., 11 თვით 8 მ., 50კ. 10 თვით—
8 მ., 9 თვ.—7 მ., 50კ. 8 თვ.—7 მ., 7 თვ.—6 მ.
6 თვ.—5 მ., 5 თვ.—4 მ., 50კ. 4 თვ.—4 მ., 3
თვ.—3 მ., 2 თვ.—2 მ., 1 თვ.—1 მ.

ცალკე ნომერი „დროებისა“ ღირს 5 კაპიკი.

დროება

ბამოლის ყოველ-ღე მრუბათს ბარდა.

ფასი განცხადებისა: მეოთხე გვერდზე სტრიქონზე
8 კ., პირველზე 16 კ. სრული უკანასკნელი გვერ-
დი 25 მანათი; პირველი 50 მ. რედაქციის სტრიქონზე
ნებისა ითვლება მათგან დაჭერილნი კაპიკონი კაპი-
ლობაზედ.

თუ საჭიროება მოითხოვს, რედაქცია გაასწავლებს და შეამოყ-
ლებს დასახელებად გამოგზავნილ წერილებს. დაუბეჭდელ წერი-
ლებს რედაქცია ვერ დაუბრუნებს ავტორს.

Объявления изъ Россiи, Царства Польскаго и за-
границы принимаются только въ цент. конторѣ объявл.
Л. Метцль., Москва, Петровка, № 6.

მიიღება ნახევარ-წლით ხელის-მოწერა გაზეთის „დროებაზე“

ივლისის ჰიბრედიდამ წლის დამლევამდე

ფასი ხუთი მანათი

სოფლის მასწავლებელთათვის

ათხი მანათი

ვისაც დაეძღვა არ შემოუტანია მეორე ნახევარ-წლის ფასი, რედაქცია სთხოვს
დახმარონ ფულის გამოგზავნა, თუ არა სურთ, რომ ივლისის 1-დამ გაყე-
თა მოესპოთ.

ქუტაისის სტეფანეს ასული ტერ-აკოფიას გულითადი მწუხარ-
ებით აუწყებს ნათესავთა და ნაცნობთა თვისის მეუღლის ალექსანდრე
მელქისედეკის ძის ტარ-აკოფიას გარდაცვალებას და სთხოვს მათ მო-
ბძანდნენ მიცვალებულის გასვენებაზედ ზორის მღვთის მშობლის ეკლე-
სიაში კვირას, ამა ივნისის 23-ს.

ამ ნომერში ათი გვერდი.

შინაური ქრონიკა

ღღეს დასაფლავებს ქართული
თეატრის აქტიორი ნ. შიშნიაშვილი;
პანაშვილი, წირვა, წესის აგება და
გალობა რუსულს ენაზე იყო. მანს-
ვენებული გულმოდგინე მშრომელი
იყო ქართულის თეატრისა. ჯერ კი-
დეც მუდმივი თეატრი არ დაარსებუ-
ლიყო, რომ შიშნიაშვილი მხურვალე
მონაწილეობას იღებდა მოყვარეთა
წარმოდგენებში ერთად მღერენე ში-

ფიანის ასულთან (ქენინა ლორთქიფა-
ნიძისა), ძ. შიფიანთან, ნ. ავალიშვილ-
თან, კნ. ბარ. ხერხეულიძის ასულ-
თან და სხ., რომელთა სახელები ეხ-
ლა არ გვეგონებოდა. — ბაიბართა თუ
არა მუდმივი ქართული თეატრი, შიშ-
ნიაშვილი, რომელსაც სახელმწიფო
სამსახურში კარგი თანამდებობა ექი-
რა, სცენას არ მოშორებია. ქართუ-
ლი თეატრი შეადგენდა იმისთვის სა-
ზოგადო კეთილს საქმეს და არა ლუკ-
მაპურის მოსაპოვებელ საშუალებას;
იგი არ ერეოდა იმ განხეთქილებაში,
რომელიც სჩვევია საზოგადოდ ყო-

ქუთაისის სათავად-ახნაურთა სასწავლოების განყოფილება ძველ სენაკში*)

მოსაზრება შემოსენებული სასწავ-
ლებლის განხილვის გამო. — როგორ და-
ხვდა მას ადგილობრივი საზოგადოება
და რა ხასიათის სასწავლებელს უფრო
თანაუგრძობს იგი. — რა დაბრკოლება
ელოება წინ ჩვენს საზნაურო სასწავლე-
ბელთ საზოგადოდ ჩვენსავე შინაობა-
ში. — სკოლის განხილვის ისტორია. — და-
რბი მშობელი ღარიბი შეგირდისა. —
სკოლა უნდა ცდილობდეს იმ ნაკლის
შემცირებას, რაც ოჯახს და დედ-მა-
მას უმზობეობა შეგირდისათვის. — ზო-
გიერთი სასწავლო საგნების მდგომარე-
ობა სასწავლებელში და სასურველი
ცვლილების მოხდენა მასში. —
ორიოდე სიტყვა დისციპლინაზე და
გვამყენების რეზულტატი.

იმერეთის თავად-აზნაურობა მეტის-
მეტად გაფანტულია: ერთი რომ, —
რაჰის კუთხეში, ძავეასიონის მთის კალ-
თას შემოვარდება, მეორე შანეთის სა-

ზღვარზე სახლობს, მესამე სურამის
ქედზეა წამოსკუბებული და მეოთხე
მდინის განაკიდეს, ზუბისა და ძინ-
ხნას კლდე — ურეებში შესახლებულა.
აბა, ვინ მოსძებნის ისეთ საშუალებას
ადგილს, რომ ამ გვარად გაბნეულ
მცხოვრებთა შეილებს ბინა და სას-
წავლებელი ყველასთვის სანატრელ
მანძილზე მოეწყოს! ამდენს ხანს სხვა-
და-სხვა მიზეზების გამო, ყოველ გვა-
რი საშუალო ცენტრი ქუთაისი იყო
ყველასათვის, რადგანაც მმართველო-
ბითი ბაზისი აქ იყო და ახლაც აქ
არის; კლასიკური გიმნაზიაც აქ მოა-
თავსეს, ჩვენი თავად-აზნაურობა იქ
ზრდიდა შეილებს და ძალა-უნე
ბურად აქ უნდა მოსულიყო, რაც
უნდა დაზოგებული განაკიდის მცხოვ-
რები ყოფილიყო. ეს გარემოება შემ-
ძლებელს თავადს და აზნაურს ბევრს
ვერას შეაწყობდა, რადგანაც საშუა-
ლება ხელს უწყობდა მას, მაგრამ

ველს დრამატიულს დასს და ქარ-
თულს — კერძობით; სინილისიერი,
ბეჯითი აღსრულება თავის ნებით ნა-
კისრ მოვალეობისა იყო შიშნიაშვი-
ლის განსაკუთრებული ხასიათი. —
მანსვენებული კარგად ასრულებდა
მეტადრე გლენის როლებს; გარდა
ამისა, დიდხანს არავის დაავიწყებდა,
ვისაც-კი უნახავს, მისგან ნათამაშევი
თამა დიაფარისი მოლიერის (ქჭკით
ავად-მოყოფი)

ქართულის დრამატიულის დასისა-
გან გარდა ორის წევრისა, განსვენე-
ბაზე არავის დასწრებია. ჩვენის აქტიორ-
ებისა და აქტირისებისათვის შეიღ-
რვა წლის ამხანაგობას და ერთად შრო-
მას, თურმე, არავითარი ზნეობითი
შემაკავშირებელი მნიშვნელობა არა
ჰქონია.

მეორე თბილისის საფაგო გიმ-
ნაზიაში მხოლოდ ერთმა ქართველ-
მა — თ. დმა ივანე ბარათაშვილმა —
შეასრულა წელს სწავლა და მიიღო
მოწიფულობის ატესტატი.

ერთმაც — შორაქიშვილმა — შეას-
რულა რეალური სასწავლებელი.

საქართველოს ექსპროზის პავლე
საზაფხულოდ მარტყოფის წმ. ანტონის
მონასტერში გადვიდა.

თბილისის მაზრის უფროსი
თ. დი ჩოლოყაშვილი აცხადებს ოფი-
ციალურს გაზ. „ძავეაზში“, რომ
მან მიუწერა დილომის მამასახლისს

შეეკრიბა უტყუარი ცნობები, დილო-
მის მინდერებში მართლა გამოჩნდა
კალია, თუ არა, როგორც ამას წი-
ნად იყო დაბეჭდილი გაზ. „ძავეაზ-
ში“; მამასახლისის დაუთვალეიერებია
მინდერები და უცნობებია ივნისის 14
მაზრის უფროსისათვის, რომ უბრა-
ლო მწერების გარდა, რომელთაც
არავითარი ენება არ მოაქვთ მოსაველი-
სათვის, არაფერი კალია არ აღმოჩნ-
და ამ მინდერებზე.

ღღეს, შაბათს, 12 საათზე,
თბილისის საადგილ-მამულო ბანკში
მოხდება ვაჭრობა იმ მამულებზე,
რომლებზედაც დიდ-ვალიანი სესხია
გაცემული და რომელთა პატრონებმა
დროზე არ შემოიტანეს დადებული
გარდასახალი.

მუთაისილამ გვატყობინებენ,
რომ იქილამ უპირობენ თურმე გადა-
ყვანას გუბერნიის ექიმს ბ. ალბრეხტს,
რომელსაც თავის გულ-კეთილობით
მთელი ხალხის სიყვარული შეუძენია.

ძახეთილამ გვეწერენ: „სწორედ
ბედნიერად ჩათვლება ის კაცი, რომ-
ლისათვისაც გარემოებას არ ურგუნე-
ბია, ან არ არგუნებს ამ თვეში მოგ-
ზაურობას სიღნაღილამ თბილისში ან
თბილისილამ სიღნაღისკენ. ბულის
მოსაკლავე შთაბეჭდილებას ახდენს
მგზავრზედ ბარეთ-ძახეთი, ანუ შკანა-
მხარი გოლივისაგან გადატრუსული
მინდერებით, შავად დატოვებული გა-

ლარიბი აზნაურისათვის ამ სიშორეზე
მყოფი სასწავლებელი სრულიად უმნიშ-
ვნელო და კარგად-დაზრული იყო: სას-
წავლებელი ადგებოდათ მხოლოდ გი-
მნაზიის კარმიდამოს ახლოს მყოფ
ჩინოვნიკობას, მოქალაქეთ და ახლო-
მახლო სოფლების მცხოვრებთ. შო-
რიდამ კი მხოლოდ დიდი გვარისანი
სარგებლობდნენ: სამეგრელოდამ უთუ-
ოდ ღადიანი და შალავა უნდა ყო-
ფილიყო სასწავლებელში, სენეთილამ
ღადიშველიანი, შორაპნილამ წერეთე-
ლი, ბურილამ ბურიელი და ნაკაში-
ძე — შირისათვი, საჩინოდამ ლორთქი-
ფანიძე; მაგრამ შულარიას, სხონდიას,
ჩარკვიანს, როინიშვილს და ახვლე-
დიანს მეტის-მეტე სიღარიბისა გამო
ძვირად ნახავდით სასწავლებელში.

ამ გარემოების მოსაბოძა ძნელი
იყო, რადგანაც გიმნაზიის კაცი ვერ
დასძრავდა თავის ადგილილამ იმ
მიზეზით, რომ ღარიბ თავად-აზნაურს
მანც და მანც თავისი შეილი გა-
მოეზარდა საშუალო სასწავლებელში.
ამის გამოც საშუალო განათლებას
მოკლებული იყო შემოხსენებული
ღარიბი აზნაურობა. ბევრს არას დაე-

ძებდნ საშუალო განათლებას, ოღონდ
დაბალი ელემენტარული სასწავლებე-
ლი ჰქონოდათ სამხროდ, მაგრამ ესეც
არსად იყო! მათში ოცში ერთი
თუ შეიყვანდა სასულიერო სასწავ-
ლებელში თავის შეილს და ამითი
სრულდებოდა მათი ზრუნვა ამ ღა-
რიბ აზნაურთა აღზრდაზედ. ამის გამო
ამ უკანასკნელმა ოცდა-ათმა წელმა
ისეთი სოფლის უმეცარი ახალ-გაზ-
ლობა შესძინა ჩვენს სამშობლოს, რომ
გვიკვირს, როცა ჰხედავ; არ იცი, რა
წრეს მიაკვდლო; ვერ მოგვიტყობია,
რა სახელი დაარქვა. თვით მასაც რომ
ჰკითხო: რას აკეთებ, რას მოვლი,
რას მიესწრავები, რა გრწამს, რა იცი,
ვისი გემინია, რისი გერიდება, ვისა
სცემ პატივს, — ვერც ერთს კითხვაზე
პასუხს ვერ გავცემს. მისაც თვალყუ-
რი უდევნებია ჩვენი ცხოვრებისათვის,
უთუოდ შენიშნავდა, რომ კანონისა-
გან დასჯილ პირთა უმეტესობა ღღეს
აზნაურთ ახალ-გაზლობაა. ჩვენ გა-
ბედვით არ შეგვიძლია იმის თქმა, —
ვითომ სოფლოდ რომ სკოლები გვექ-
ნოდა, წევვა გლევია; ცარცვა-მკე-
ლელობა სრულიად მოსაბოძელი ყო-

*) ეს წერილი წარმოდგენს საყურადღე-
ბო ისტორიას ერთის სასწავლებლის დაარ-
სებისას. ხსენებული სასწავლებელი არის
განყოფილება ქუთაისის სათავად-აზნაურო
სკოლისა, ემორჩილება წყარ-კითხვის გა-
მავრცელებელ საზოგადოებას და მისი ის-

ტორია, მოთხრობილი ავტორისაგან, რო-
მელსაც დაახლოებული დამოკიდებულება
აქვს სასწავლებელთან, ფრიად საგულის-
ხმოა იმათთვის, ვისაც სწავლის საქმე ჩვენს
ქვეყანაში ერთ უმთავრეს საქმედ მიჩნია.

ზაფხულის ნახნავეებით და მიწაზედ თავისი-ყანასავეით გაკრული შემოსული ქერებითა და ყანებით. მთხ-ფეხ პირუტყვეს აუღია თავი და დადის საკმლის საძებნელად, მაგრამ პირი ვერაფრისთვის მოუვლია. წაკრული გლეხები გლეჯენ შემოსულ ქერებსა და ყანებს და თან შესვენების დროს გულხელ-დაკრეფილები დაჰყურებენ თავიანთ ნაშრომს. ბარედ-კახელები ვერ ეღირსებიან წელს ნამგლის ხელში დაჰქრას, გარდა საგარეჯოს მცხოვრებლებისა, სადაც სარწყავი ადგილები არის და მორწყვით გაუხდიათ ყანები და ქერები. შიგნით-ძახეთსაც არა უშავს რა გარეთ-ძახეთთან შედარებით. თუმცა იქაც მცირე მოსავალია, მაგრამ ნამგლის აღებას მაინც ეღირსებიან იქაური გლეხები. მერები ზოგჯერ კიდევ დაიძვრა. პირუტყვესა-ქონლის საქმელი კი შიგნით-ძახეთშიაც გამქრალია. მენახებს კარგი პირი უჩანს, სადაც არ დაისეტყვა.

არც სიღნაღია კმაყოფილი თავის მდგომარეობისა. სიღნაღელები ძალიან უჩივიან უხილობას—ზოგს ჯერ კიტრი არც კი დაუძლივია. თუმცა აქეთი-იქით სოფლებიდან ყველა-ნაირი ხილი ბლომად მოაქვთ სიღნაღში, მაგრამ, როგორც თითონ სიღნაღელები ლაპარაკობენ, დილით აღრიან ჩარჩები აკლიან მომტანთ ხილს და მიაქვთ სხვაგან ძვირად გასასყიდად; ქალაქი კი უხილოდ რჩება. ამაში ბრალსა სდებენ ქალაქის მოხელეს ბ. ა—ნს, რომელიც დილის ძილს თურმე სწკალობს. ამასვე ემდურებიან სიღნაღელები, რომ ცუდი ყარაულები—ასანები ჰყავს და ლამ-ლამე დუქნები ხშირად იცარცებინანო...

სოფ. ახალ-ქალაქში, იენისის 16-ს გაუმართავთ წარმოდგენა ქ. შურულის თაოსნობით ახალ-ქალაქის სკოლის სასარგებლოდ და პატარა

ფილიყო. არა. სკოლასთან ბევრი სხვა რამ არის საქირი, რომ ზნობა დაცული იყოს: სახესერმა ახლად გამოცემული თვისი თხზულება: («Грядущее рабство») „მომავალი მონება“ ასე დაბოლოვა: «ტყვიის ნერვებისაგან და რკინის ტინისაგან ვინ შექმნის ოქროთი დაფერილს ყოფა-ქცევას». ეს ყველა მართალია, მაგრამ რიგიანად შესწავლული «ანაბანა» დუქანში მაინც გამოადგებოდა, უფროსების ნაწერის გადაწერას მაინც შეძლებინებდა. ეს ხელობა აჯობებდა სრულიად უსაქმობას, ეს შრომა ოდნად მაინც შეამსუბუქებდა ქურდობა-ტაცობის სურვილს.

ეს ასე ემჯობინებოდა, მაგრამ ესე არ მოუწყვიათ ვერც სწავლის საქმე და სწავლის მიმართულება. რასაკვირველია, იმათ თავიანთი მოსაზრება ექმნებოდათ სახელმძღვანელოდ, მაგრამ ჩვენ, როცა ჩვენშივე თავდა-აზნაურთა საშუალებით დავიწყეთ სასწავლებელთა დაფუძნება, რაღა თქმა უნდა, სრულიად სხვა რიგად უნდა მოექცეულიყავით: უნდა ეცდილიყავით, —ჩვენი სკოლა ისეთივე

ლიანხედ ხიდის გასაკეთებელი თანხის შესანებად; წარმოდგენათ «თამარ ბატონიშვილი» და «ბუტია-ობა». სტენის მოყვარეთ ჩინებულად უთამაშნათ მეტადრე «თამარ ბატონიშვილი»; მაყურებელი საზოგადოება თითქმის განსაკუთრებით თურმე გლეხკაცობისაგან. შესდგებოდა შემოსული სულ 47 მან., ხარჯის გარდა დარჩენილა 36 მანათი. საკვირველი ის იყო, გვატყობინებენ, რომ ჩვენებურმა მასწავლებელმა წარმოდგენის გამართვაში არაფერი მონაწილეობა არ მიიღო, თუმცა ერთი ნაწილი შემოსავლისა სკოლას უნდა მოხმარებოდა.

იენისის 15-ს სოფ. წინამძღვარიანთ-ძარის სამეურნეო სკოლაში იყო ეგზამენები, რომელზედაც დაესწრენ სამოსწავლო ოლქის მზრუნველი ბ. ინაოესკი და სახალხო სკოლების დირექტორი ბ. ღარსკი. ოლქის მზრუნველმა თვით დააქვინა ბავშვებს ეგზამენი რუსულის ენით და არითმეტიკით. ბავშვებზე მზრუნველის აღერისანმა მოაპრობამ ძალიან კარგა იმოქმედა და ძალიან გაბედვით აძლევდნ პასუხს ყველა კითხვებზე. მანსაკუთრებით უფრო კარგა დაიჭირეს ეგზამენი საღმრთო წერილიდამ, რისთვისაც მისმა აღმატებულებამ გარდაუხდა ცალკე მადლობა მამა ასათიანს. შემდეგ ეგზამენისა, დათვალვიერეს ფერმა, აბრეშუმის ჭიის ქარხანა და სამკვლელო. საღლის შემდეგ მოწაფეებმა ხალხურის სიმღერებით გააცილეს ოლქის მზრუნველი, რომელმაც გარდაკონა ყველანი. საზოგადოდ, როგორც ეტყობოდა, მზრუნველი ფრიად კმაყოფილი დარჩა სკოლისა.

მუთაისელი კარესპონდენტი გეთხოვს გადაეცასწოროთ ის შეცდომა,

მიუწოდებელი არ გამხდარიყო უმეტესობა ღარიბ თავდა-აზნაურთათვის, როგორც ქალაქებში მოთაქვებული სასწავლებელნი იყვნენ.

სწორედ ამ აზრით ხელმძღვანელობდნ ის პირნი, რომელთაც წარსული წლის საბანკო კრებებზე წარმოსთქვეს აზრი სენაკის (სასწავლ.) განყოფილების გახსნისა. დიდი ღარი და ხაზი არ უნდოდა ამ საქმეს: სასკოლო კომიტეტმა, რომელმაც ამ ბოლოს დროს მარჯვედ მოჰქიდა ხელი ჩვენი სკოლის საქმეს, დიდი სიამოვნებით მიიღო ეგ აზრი და საზოგადოების სიხარულს ხომ საზღვარი ზრა ჰქონდა. ამ გვარად ამ საქმის შესახებ კერძო მოღვაწეთა აზრი საზოგადოების ნდობილთ სურვილთან და თვით საზოგადოების წადილთან მორიგდა, და რაღა თქმა უნდა, ამ გარემოებაში სკოლა წადმართს გზას უნდა დასდგომოდა.

თვით სამეგრელოს საზოგადოებას დაჯილდოებულად მიანდა თავისი თავი, რომ ერთი საუეთესო განათლების ცენტრი, ისეთი, როგორც დღეს ობილისის თავდა-აზნაურთ ობი-

რომელიც მას მოსვლია ამას წინად ჩვენს გაზეთში დაბეჭდილს შენიშნა: წლეულს ქუთაისის გიმნაზიაში დაუსრულებია 26 ყმაწვილს, ამათში 19 ქართველიაო. დამაეწყდა იულონ ხოფერიოა. ბარდა ამისა, იოსებ ჯაფარიძის მაგივრად უნდა იყოს იოსებ ჯინორიძეო.

„დროების“ კორექსორდენსიები

ველის-სინამ, იენისის 16-ს. ზეგლიან ზაფხულისაგან შეწყუბებულ ხალხს დლითი-დღე ვარამი არ გვაკლია, მაგრამ სამწუხაროდ ამ ვარამს, თვით ჩვენი თანამოძმენი და მეზობლები კიდევ სხვა ახალს ვარამსაც უმატებენ. მისაც კი შემთხვევით შეუტყვია ველის-სინის მდგომარეობა, მას კარგად ეცოდინება, რომ, სოფელს ყველა სიკეთესთან ისეთი ნაკლი აქვს, რომელიც საგრძნობელ ნაკლად ჩაითვლება.

სოფელს არა აქვს სამყოფი წყალი; მის ავლა-დიდებას შეადგენს ჭერემის ხევი. ეს ხევი გამოდის ციფ-ბომბორის ქედიდამ (საჩარქეზოში), ჩამოდი-სო. მუკუზანზე და შემდეგ ველის-სინებზედ მომდინარეობს. ზაფხულობით ხევი კლებულობს და სოფელს სასმელად და სარწყავად ძლიერს ჰყოფნის თუ არ ეს ხევი შეიდა-ასამდე კომლი ველის-სინე უწყლოობით უნდა ამოიყლიტოს. დღეს სწორედ ესეთი საქმე ემართება სოფელს. ს. მუკუზანელებმა აგერ სამი დღეა, რაც ხევი თვისი ნიდაგიდგან გადადგეს და ველის-სინე უწყლოდ დაანარჩუნეს. მოთმინებდამ გამოსული ველის-სინელები გუშინ ამ თვის 15-ს დიდი პატარა შეყრილიყო და ერთი ამბავი გაჰქონდათ. მე დავეკითხე ხალხს, თუ რა ამბავია-მეთქი.

— როგორ რა ამბავია, შენი კი

ლისში და იმერეთისას მუთაისში აქვს, ამათაც დაუარსდათ. სამეგრელოს თავდა-აზნაურობამ შესაფერად მიიღო თვისი ძვირფასად საგულებელი სტუმარი. ღაბა ძველი-სენაკის მცხოვრებთ დროებით სახლი უქირაოდ დაუთმეს სკოლას და სკოლის გამგეს სამერმისოდ სახლისათვის ქვისა და სილის მასალას შეჰპირდნ და თავდა-აზნაურობამ სასკოლო სახლის ასაშენებელი ფული გაიწერა. მათ შორის აღმოჩნდა ისეთი გულ-უხვი თავადი (მელიტონ ღადიანი) რომელმაც თქმისათანავე გაუხსნა ქისას თავი და ასი მანათი შესწირა სახლის ასაშენებლად; სხვებმაც ხელი მოაწერეს და მუდამ მზად არიან სკოლის საუნჯეში შეიტანონ საშვილი-შვილოდ სახსოვარი შეწირულება...

ამ აზრისა ვართ დღეს-დღეობით ამ სკოლის ახლოდ მცნობნი პირნი, ამ აზრისანი უნდა იყვნენ ყველანი, ვინც გაზეთებს თვალს ადევნებდნ და ქართული ერის განათლებასზე ნაბეჭდსა და ნათქვამს სიტყვას ყურს უგდებდნ. ზამოცხადებული იყო საქვეყ-

რიმე, წყალი დაგვიწყვიტეს და ამოდენა სოფელს უწყლოდ დატოვევენ...

ხალხი ადგლებული იყო, მაგრამ ადგილობრივმა მამასახლისის მამაშვილურმა ლაპარაკმა დაამშვიდა ისინი. მან უთხრა ხალხს, რომ ეს გარემოება ბ. გუბერნატორსაც შეეატყობინე და მახრის უფროსსაც, რომელიც ჩამოვა მალე და ჩვენს საქმეს გამოიძიებსო. 15-ს საღამოს მართლად ჩამოვიდა მამა. უფროსი, დათვალვიერა ადგილობრივ წყლის მიმდინარეობა გამოჰკითხა მამასახლისის ყველაფერი დაწვრილებით და წავიდა ს. შრიათუბანს თ. ჭავჭავაძეებთან მოსალაპარაკებლად ამ საქმეზე. (მუკუზანი ჭავჭავაძიანთ საბატონო სოფელია.) ხალხი მოუთმენლად მოელოდებოდა მამა. უფროსის დაბრუნებას.

იმედია საქმე კარგად გათავდება, რადგან თვით ბ. გუბერნატორმაც შეიტყო ეს საქმე, მამასახლისის მოხსენებით 13-ს ამ თვეს მუკუზნის სტანციაში. როგორც შევითყვით ბ. გუბერნატორსაც უბანებია სიღნაღის და თელავის მაზრის უფროსებისათვის, რომ რაც შეიძლება მალე დაბოლოვონ ეს საქმე და წყალი ისევ ძველს რუხედ წაიყვანონ.

ეს ამბავი პირველად არა ხდება. წარსულ 1882 წ. ს. მუკუზნელებმა მთლად მოწყვიტეს წყალი, მაგრამ ბ. გუბერნატორის ბძანებით ისევ ძველს რუხედ იქმნა გადმოგდებული. სასურველია ეს საქმე სამუდამოდ დაბოლოდეს, რომ მით სოფელ ველის-სინეს ასცილდეს წამ-და-უწყუმ დავიდარება და თვით ურთიერთ-შორის ყოველი უბედურება.

ბოლოს არ შეგვიძლიან არ მოვიხსენოთ მამასახლისის მ. შალანთაროვის თავ-განწირული მოქმედება ყოველ სასოფლო საქმეში და კერძოდ

ნოდ, რომ სკოლის კურთხევის დროს ამანა და ამან ეგა და ეგ სიტყვა წარმოსთქვაო, ამანა და ამან ამოდენი ფული შესწირაო. ჭველამ იცინა, რატკბილი სიტყვები გვითხრა მაზრის უფროსმა ბ. ბებურიშვილმა, რა მზრუნველობის კილოთი ილაპარაკა თავდა-აზნაურთ წინამძღოლმა, პატივცემულმა ბახვამ, რა ჩჩევას აძლევდა საზოგადოებას ბატონი ალექსი შიქინაძე, რა ეყვანი სიტყვები წარმოგსთქვი მე, ქვემოთ ამისა ხელის მომწერელმა, რამდენი იმედები გვითხრა მელიტონ ღადიანმა, რა პროექტი წარმოსთქვა ბ. ნიკოლოზ ტარიელის-ძე ღადიანმა; ყველამ დიდი პატივის ცემით მოხსენა გულუხვობის ამბავი სამეგრელოს თავადის ნიკოლოზ ღადიანის-ძისა, რომელმაც ექვსი ქცევა საუკეთესო ქალაქის გული მიწა აჩუქა სკოლას სამერმისო სახლისათვის და ტყის მასალასაც დაჰპირდა.

(შემდეგი იქნება).

ამ საქმეში. თუ არა მისი მამაშვილი სიტყვა და მოქმედება, უეცვრელია არა სასიამოვნო შედეგი ექნებოდა ხალხის აღვლევას. სწორედ სიამოვნებით ივსება კაცო, როცა ხედავს სოფელში ამ გვარს ბეჯითს და კეთილად მზრუნველ მამასახლისს.

ო. კახელი.

საპილავო (ილორის საზოგადოება) იუნისას 2-ს. ილორის საზოგადოება მდებარეობს სენაკის მაზრაში ცხენისწყლის მარცხენა ნაპირზე და შესდგება შემდეგი სოფლებიდან: თვით ილორი, ნათალაური, ნახეტაური და სანავარდო. შევლა ამ სოფლებში სამხს-არმოც კომლამდე ითვლება.

შველა ამ სოფლებში ერთნაირი ჰავა და მიწის ნიადაგი არ არის, ილორში და ნახეტაურში ჰავა უფრო მრთელია და ზომიერი, რადგან იგინი ცხენისწყლის ნაპირზე მდებარეობენ და ამ მდინარესაც აქვს კარგი გავლენა ჰავაზე, დანარჩენი ორი სოფელი ნათალაური და სანავარდო თუმცა ჰავით პირველ ორს სოფელს ვერ შეედრებიან, მაგრამ მიწის ნაყოფიერებით-კი ბევრით სჯობიან პირველ ორ სოფელს. სიმინდი და პური ძლიერ ბლომად მოდის როგორც ნათალაურში, აგრეთვე სანავარდოში. მცხოვრებლები ილორის საზოგადოებაში სულ იმერლობა არის, ქართულად ლაპარაკობენ, მეგრული ენა ძვირად იციან; ეს სოფლები მხოლოდ იმისთვის ჩაურთხებთ სენაკის მაზრაში, ესე იგი მეგრელების სოფელთა რიცხვში, რომ მთავრის მადიანის სამფლობელო ყოფილან.

აგერ თითქმის ექვს წელიწადზე მეტი იქნება, რაც აქაური გლეხ-კაცობა შეუდგა სასოფლო სკოლის განსახს, არა ერთხელ მოაგროვა ფულები სკოლის ასაშენებლად, მაგრამ დღევანდლამდის არაფერი იცის ის მოგროვილი ფული რა იქნა. შარშან 1884 წ. როგორც იქნა ეწია აქაური საზოგადოება დიდი ხნის სურვილს: ააგეს ძალიან მშვენიერი სკოლა ბატ. მაზრის უფროსის თაონობით და შეამკეს ყოველი სასწავლო ნივთებით. ამ სკოლის მასწავლებლად ბატ. სახალხო სკოლების ინსპექტორმა მე დამნიშნა და წარსული წლის 14-ს დეკემბერს ჩაიბარე თუ არა სკოლა, ასი მთხვენელი მეორე დღესვე შეგროვდნ, რომელნიც გულ-მხურვალედ მებეჭებოდნ მიმელო მათი შვილები. მე მივიღე მხოლოდ სამოც-და-ხუთი შეგირდი, რადგან მეტი არ დავტყვოდა სკოლაში, თუმცა ის რიცხვიც ეწინააღმდეგებოდა პედაგოგიურ რიცხვის წესდებას. სწავლა გაიხალა რიგთანად და წარმატებითაც მიდიოდა საქმე. მაგრამ ამ სკოლას დიდი ხნის სიცოცხლე არა ჰქონდა. რვა დღის შემდეგ სწავლის დაწყებისა, როდესაც შეგირდები საშობაოდ დავითხოვე შობის წინა დღით—ვიღაცამ წაუკიდა ცეცხლი ამ მშვენიერად აშე-

ნებულს სკოლას და 65 მოწაფეს სწავლის გზა მოუხსო.

ილორის სკოლის მასწავლებელი ლეონტი ჯაში.

სირაქულიარი

ქუთაისის სამხედრო გუბერნატორისა. აპრილის 25-დამ 1885 წ., № 1694.

მისი ყოველად უსამდელოესობა, საქართველოს ექსარსოსი მანებებს მე, რომ თბილისში მომხდარმა, წასულს იანვარს 16 საქართველოს ეპარქიის სამღვდელთა კრებაში, განისილა რა ვითხვან ფრიად არა-ემსაყოფელს რელიგიურ წინააღმდეგობას მდგომარეობაზე საქართველოს საღვთისა, რომელიც თითქმის სრულიად არ დაიარება საღვთო ტაძრებში და თუ დაიარება, გულ-გრილად ეკიდება და არ მონაწილეობს დღის მსახურებას, გალობას და სეკესიონ კითხვას, — გამოიყვანა ის დასკვნა, რომ ამ მოვლენის მიხედვით, სსკვთა შორის, შეადგენს სათქმელ და სასოფლო მთავრობათა გულ-გრილი დამოკიდებულება ეკლესიის საქმისადმი; ისინი არა თუ არ სცდილობენ მიიზადონ ხალხი უქმე და სდღეს-სასწავლო დღეებში საღვთო ტაძრში, არამედ თვითონ ატყუებენ მას ამას სსკვ-და-სსკვ საწუთრო წარუგათა სსკვ-სისთვის, არ შეაყენებენ რა ამ დღეებში საქმეთა განსწავლათ სამსჯავროში და არ ატყუენ სასმლის და სსკვ-და-დაწესებულებათა თითქმის დღის მსახურების დროსაც-კი.

ამის გამო, მიუხედავად ბ. მაზრის უფროსთ და ქალაქის პოლიციათა, მიიღონ რეცეპი შეიძლება ფიცხელი ზომანი, რათა კვირა-უქმე დღეებში წირვის გათავისებდის, თანახმად 16 მუს. წეს. უწეს. მოსახლ. დანაშაულ, გამოც 1876, — იკეტებოდნ ყველა სსკვ-და-სსკვ და სასმლის დაწესებულებანი განუწყვეტლად მოვალეობის სარწმუნოებათა და აგრეთვე აღკვეთლოთ სასოფლო მთავრობათ საზოგადო ურთობანი და განსწავლანი ყოველ-გვარ საქმეთა დღის მსახურების შესასრულებლად დანიშნულს დროს. („შეკვეთი“ № 12)

ტელეგრაფები

„ჩრდილოეთის საავტოტოსი“ იენისის 21-ს.

პეტერბურგი. განხილეთ კრებაში გამოცხადებულა სია ტამოუნის ტარიფის მუხლებისა, რომელნიც გამოცხადებანი არიან იენისის 3-ს უმადლე-სად დამტკიცებულას სასემიფო რჩევის აზრისამებრ ამ ტარიფის ბაჟის მომაცემის შესახებ.

სასემიფო რჩევაში წარდგენილ იქნა: პროექტი განხილას, რომლის მიხედვით ყველა ტარიფები რკინის გზაზე გადასაცხნა ტვირთებისა უნდა დამტკიცებულ იქნეს გზათა მიწის-სტრისაგან.

„Новое Время“ ს ხმად გაუგონა, რომ ფინანსთა მინისტრს შეუტანია

მინისტრების კომიტეტში პროექტი სამხედრო გარდ რუსული შაქრის გატანის შესახებ წასაქმებლად. აგრეთვე განხილავს აქვთ შეიტანონ პროექტი, გასატან შაქარზე ბაჟის დაკლებისა, სპეკულაციის საწინააღმდეგოდ.

ბერლინი. შეერთებულ რჩევაში შეტანულ იქნა პროექტი რუსეთთან მოკიდების საჭიროებო საზოგადოებათა აღიარების შესახებ ერთი-ერთობაში.

შეერთებულმა რჩევამ, შრუსის წინადადებით, წინააღმდეგობა გამოაცხადა კუმბურლანდიის გერცოგის ბრაუნშვეიგის ტახტზე აყვანის შესახებ.

ჰაირი. გენერალი უფსლეი თავის შტაბით საჩქაროდ ინგლისში ბრუნდება.

ბაღრიდი. კარალი არახუცში წავიდა, სადაც ხოლერა ძალიან გამავრავლებულია.

სიმლა. განკარგულებანი, რომლითაც დაბრკოლება ეძლევა სამხედრო კატების დათხოვნას, თავის ძალაში დაბრკობის ავღანის საქმის გადაწყვეტამდის.

ბირჟა

შეტკებურგი იენისის 18.

100 მანათის გურსი სამის	თვით ლონდონზე	— 24 ³ / ₈ 24 ¹ / ₄ 24 ¹ / ₈
100 მანათის გურსი სამის	თვით ჰამბურგზე	— 205 ³ / ₄ 206 ¹ / ₂ 205 ⁵ / ₈
100 მან. გურსი სამის	თვით პარიზე	— 254 ¹ / ₂
პოლიტიკური პაპები	—	8 მ. 20 კ. გაუ.
ტამოუნის გუბონები	—	8 მ. 17 კ. გაუ.
ვეინლინის მანათი	—	1 მ. 29 კ. გაუ.
ბირჟის დისკონტი	—	6 და 6 ³ / ₄ %
5% ბილეტები სახემ-წიფო ბანკისა	100 და 1000 მან.	პირველი გამოცემისა — — 99 მ. გაუ.

მეორე გამოცემისა	— 97 ¹ / ₂ მ. გაუ.
მესამე გამოცემისა	— 97 ¹ / ₂ მ. გაუ.
მეოთხე გამოც.	— 97 ¹ / ₂ მ. გაუ.
მეხუთე გამოც.	— 97 ¹ / ₂ მ. გაუ.
5% ალმოს. სესხ.	100 და 1000 მან. — — 94 ¹ / ₂ მ. გაუ.
მეორე გამოც.	— — 94 ¹ / ₂ მ. გაუ.
მესამე გამოც.	— — 94 მ. 62 კ. გაუ.
5% მომგები ბილეტები	I შინაგანის სესხისა — 224 მ. გაუ.
5% მომგები ბილეტები	II შინაგანის სესხისა — 212 ¹ / ₂ მ. გაუ.
ოქროს რენტა	— 170 მ. 62 კ. გაუ.
თბილისის საადგილ-მამულო ბანკის გირავნობ.	ფურცლები — — 27 წ. 89 მ. გაუ.
	43 წ. 88 ³ / ₄ მ. გაუ.
ქუთაისის საადგილ-მამულო ბანკის გირ. ფურც.	18 წ. 91 მ. გაუ.
	43 წ. 90 მ. გაუ.

„დროების“ უმოსტა

უ—ს ი. ს—ძეს. დიდი რამ სანუგეშეული არა არის-რა თქვენგან შეტყობინებულ ამბავში; არ დაიბეჭდება.

დ. მ.—რეს ს. თ—ვას. № 116 მაკვირად № 118 უნდა იყოს. კორექტურული შეცდომასა.

თელავის (მოწოდებარებებს) და (მოუკულობარებებს). კმარა, კმარა, კმარა!!

სს. წევას, ხონს და შვირილას ბ.

ბ—ძეს (პოეზიულს) დაგვეხსენითა! დ. ს. ჩ—ურს ნ. ბ—ირს. „იგერის“ (სამი №-ის მეტი არ გამოხუდა; როცა გამოვა, მოგვრთმევათ.

მ. ბ—ლიას. თქვენს წერილს კვძოა წერილის ხასიათი აქვს.

ს. ჰ—თს ი. წ—ძეს; ბ—ს ი. ხ—ლს; ბ—ს ნ. ა—სას; ა. მ—ძეს თქვენი ლექსები და წერილები არ დაიბეჭდება.

არ დაიბეჭდება და ვერც დაიბეჭდება: იმედა; ახლანდელი სწავლის უგარვისობა; ცხოვრება ქალაქში; ფავლენი-შვილების ომი; საიდუმლო ყუთი; მამაკალიძე მერსე; ახალი კიბი.

ქუთაისის თავად-ახნაურთა საადგილ-მამულო ბანკისაგან.

ქუთაისის თავად-ახნაურთ საადგილ-მამულო ბანკის გამგეობა საყოველთაოდ აცხადებს, რომ, ამ ბანკის წესდების მე 18 § ძალით, ქვემო მოყვანილდებში, დილის 12 საათზედ, ქ. ქუთაისს, ბანკის გამგეობის სადგურში საზოგადო ვაჭრობით გასყიდულ იქმნებიან ხსენებულს ბანკში დავირავებულნი უძრავნი მამულნი ქვემო აღნიშნულთა პირთა, ბანკის სახეცრო გადასახადთა მათ მიერ შემოუტანლობისა გამო.

გასყიდვა მოიხსობა მხოლოდ იმ მამულებისა, რომელთა მებატრონენი, თანახმად ბანკის წესდების მე 19 §-ისა შეავსებენ ბანკის გადასახადს და თან განცხადებთა ხარჯებს.

ვაჭრობა დაიწყება ქვემო მოყვანილის თავნი ფულიდამ ზედ დამატებით სხვა-და-სხვა შეუფსებელის გადასახადისა, მამულის გასასყიდლად დანიშნვანზე ხარჯებისა და, საზოგადოდ, ყველა იმ ფულისა, რომელიც ბანკს თვისის მოვალის სამაგიეროდ დაუნარჯავს. ბანკის ხანგრძლივი ვალის თავნის მოსპობა შეიძლება ამავე ბანკის გირავოს ფურცლებით, რომელნიც მიიღებიან სახელდობრივის ფასისამებრ მანათი მანათზე და აგრეთვე შეიძლება გადიტანილი იქმნენ მყიდველზე; ხოლო ვადაზე გადასახადი და სხვა გვარი ბანკის სახეცრო ფული უნდა შემოტანილ იქმნენ ნაღდი.

მისაც ვაჭრობაში მონაწილეობის მიღება სურსთ, მათ შეუძლიათ გასასყიდლთ მამულთა აღწერილობის და საბუთების განხილვა ბანკის სამმართველოში.

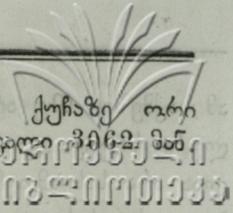
თუ ეს ვაჭრობა არ შედგა, მაშინ, ბანკის წესდების 24 § საფუძველით დაიწყება მეორე და უკანასკნელი ვაჭრობა 12 აგვისტოს ამა 1885-ს წელსა.

ვაჭრობა 25 ივლისს 1885-ს წელსა.

18%, წლი ნნი სესხსა.

მ ქუთაისს.

გარდასამკვილ.ს., გიგო მახარობელის-ძის: ნემცის ქუჩაზე ერთ-სართულიანი ქეთიკორის ლუქანი და მიწა, 15, 42 კვად. საჟ. თაფნი ვალი 404 მან. 16 კაპ. შესაფ. გარდ. 66—57 კაპ. სულ 470 მან. და 73 კაპ.

გაგაგასია, ალათი მოსეს ასულის: პოლიციის ქუჩაზე ერთ-სართულიანი ხის სახლი და მიწა, 241 კვადრ. საყ. თავნი ვალი 269 მან. და 27 კ. შეს. გარდ. 53 მან. და 27 კაბ. სულ 322 მან. 54 კაბ.

დარაქვიანისა, მიხაილ ერისთავის-ძის ორპირის ქუჩაზე ორი ქვითკირის სახლები—ერთი ორ-სართულიანი და მეორე ერთ-სართულიანი და მიწა, 312 კვადრ. საყ. თავნი ვალი 3,994 მან. და 28 კაბ. შესავ. გარდ. 511 მ. 88 კაბ. სულ 4506 მან. 16 კაბ

მეკვიდრეთა მაჭუტაძისა, ლირსა ზურაბის ასულის: ნემეცის ქუჩაზე ორი ქვითკირის სახლი—ერთი ორ-სართულიანი და მეორე ერთ-სართულიანი და მიწა, 193, 45 კვადრ. საყ. თავნი ვალი 5,882 მ. 83 კაბ. შესავ. გარდ. 794 მან. 75 კაბ სულ 6677 მან. 58 კაბ.

ფირაფავისა, ნიკო ანტონის-ძის: ბაზრის და ფრანგების ქუჩის შესახვევში ერთ-სართულიანი ქვითკირის ღუქანი და მიწა, 20 კვადრ. საყ. თავნი ვალი 538 მან. 87 კაბ. შეს. გარ. 79 მან. 97 კ. სულ 618 მან. 84 კ.

თურქიასი, მამუკა კოსტას-ძის: ვოკზლის ქუჩაზე ორ-სართულიანი ქვითკირის სახლი და მიწა, 2330 კვადრ. საყ. თავნი ვალი 6497 მან. 53 კაბ. შეს. გარ 808 მან. 78 კაბ. სულ 7306 მან. 31 კაბ.

თურქიასი, მამუკა კოსტას-ძის და გუგუშვილისა, სტეფანე ივანეს-ძის: მიხაილის ქუჩაზე ერთ-სართულიანი ქვითკირის ღუქანი და მიწა, 40, 3 კვადრ. საყ. თავნი ვალი 2223 მან. 01 კ. შეს. გარ. 337 მან. 82 კაბ. სულ 2560 მან. 83 კაბ.

წერეთელთა: გიორგი და დიმიტრი ექვთიმეს-ძეთა და ვასილი სიმონის ძის: ბაღის ქუჩაზე ერთ-სართულიანი ქვითკირის სახლი და მიწა, 4 დესიატა 245 კვადრ. საყ. თავნი ვალი 2357 მან. 69 კაბ. შეს. გარდ. 220 მან 77 კაბ. სულ 2578 მან. 46 კაბ.

მეკვიდრეთა ჩარქოვისა, მლისაბედ სიმონის ასულის: ბეგუთის ქუჩაზე ერთ-სართულიანი ქვითკირის ღუქნები, სარდაფით და მიწა, 103 1/2 კვადრ. საყ. თავნი ვალი 2088 მ. 01 კ. შეს. გარ. 322 მ. 45 კ. სულ 2410 მ. 46 კაბ.

შამიჩანავისა, იოსებ ივანეს-ძის: ფრანგების ქუჩაზე ერთ-სართულიანი ხის სახლი და მიწა, 120 კვადრ. საყ. თავნი ვალი 673 მ. 62 კ. შეს. გარ. 110 მ. 81 კ. სულ 784 მ. 43 კაბ.

ღუქაძეთა: სოლომონ ნიკოლოზის-ძის, სამსონ, სპირიდონ, ძლექსანდრე და სიმონ კონსტანტინეს-ძეთა: სათავადო ქუჩაზე ორ-სართულიანი ქვითკირის ღუქანი და მიწა, 23 კვადრ საყ. თავნი ვალი 3000 მ. 13 კ. შეს. გარ. 439 მ. 42 კაბ. სულ 3439 მ. 55 კ.

დასამიძეთა: ნესტორ და სამსონ მიხაილის-ძეთა: სათავადო ქუჩაზე ორ-სართულიანი ქვითკირის ღუქანი და მიწა, 20 კვადრ. საყ. თავნი ვალი 2092 მ. 93 კ. შეს. გარ. 250 მ. 13 კ. სულ 2343 მ. 06 კ.

მეკვიდრეთა ლორთქიფანიძისა, ვლასა ბესარიონის-ძის: ორპირის და ბაღის ქუჩებზე შუა ერთ-სართულიანი ქვითკირის ღუქნები და მიწა, 700 კვად საყ. თავნი ვალი 4186 მ. შეს. გარ. 748 მ. 96 კ. სულ 4934 მ 96 კ.

სარაზავისა, ანნა გაბრიელის ასულის: პოლიციის ქუჩაზე ორი ორ-სართულიანი სახლი და მიწა, 300 კვადრ. საყ. თავნი ვალი 3767 მ. 21 კაბ. შეს. გარ. 530 მან. 76 კაბ. სულ 4297 მან. 97 კაბ.

მეკვიდრეთა სელთუფლაშვილისა, ბესარიონ ანდრიას ძის: ორპირის ქუჩაზე ერთ-სართულიანი ხის ღუქნები და მიწა, 442 კვადრ საყ. თავნი ვალი 1255 მ. 65 კაბ. შეს. გარ. 296 მ. 60 კაბ. სულ 1552 მ 25 კ.

გამრეკლავისა, იოანე გიორგის ძის: მესხეთის ქუჩაზე ერთ-სართულიანი ქვითკირის სახლი და მიწა, 297, 54 კვადრ. საყ თავნი ვალი 1586 მ 42 კ. შეს. გარ. 165 მ 63 კაბ. სულ 1752 მ 05 კაბ.

ქუთათელაძისა, კლიმენტი პეტრეს-ძის და მეუღლისა მისისა ეკატერინასი: გეგუთის ქუჩაზე ორ-სართულიანი ქვითკირის სახლი და მიწა, 200 კვადრ. საყ. თავნი ვალი 1946 მ. 69 კ. შეს. გარ. 264 მ. 85 კ. სულ 2211 მ. 54 კაბ.

მურადავისა, ოთმა პავლეს-ძის: ბალახვანის ქუჩაზე ერთ-სართულიანი ქვითკირის ღუქნები და მიწა, 54 კვადრ. საყ. თავნი ვალი 1081 მ. 32 კ. შეს. გარ. 130 მ. 74 კ. სულ 1212 მ. 06 კ.

მეკვიდრეთა წერეთელისა, ნესტორ დიმიტრის-ძის: თბილისის ქუჩაზე ორ-სართულიანი სახლი და მიწა, 900 კვადრ. საყ. თავნი ვალი 4470 მ 33 კ. შეს. გარ. 854 მ 60 კ სულ 5324 მ. 93 კ.

ადიბეგოვთა, იოსებ ალექსანდრე და ივანე ხეთისოვარის ძეთა: ლევაშოვის ქუჩის შესახვევში ორ-სართულიანი სახლი და მიწა, 1270 კვადრ. საყ. თავნი ვალი 892 მ. 39 კ. შეს. გარდ. 92 მ. 35 კაბ. სულ 984 მ. 74 კაბ.

კვიციანისა. ტასია გლახუას ასულის: ზუბოვის ქუჩის შესახვევში ერთ-სართულიანი სახლი და მიწა, 144 კვადრ. საყ. თავნი ვალი 446 მ. 22 კაბ. შეს. გარდ. 88 მანეთი 25 კაბ. სულ 534 მან. 47 კაბ

მეკვიდრეთა, ალხაზოვისა, ივანე კაციაძის: პოლიციის ქუჩაზე ორი ორ-სართულიანი სახლი და მიწა, 334 კვადრ. საყ. თავნი ვალი 3462 მან. 90 კ. შეს. გარდ. 398 მ. 02 კ. სულ 3460 მ. 92 კაბ

ლორთქიფანიძისა, ნიკოლოზ გიორგის ძის: მესხეთის ქუჩაზე ერთ-სართულიანი ხის სახლი და მიწა, 667 კვადრ. საყ თავნი ვალი 1378 მ. 26 კაბ. შეს. გარდ. 212 მ. 66 კ. სულ 1590 მ. 92 კაბ.

რუსიძისა, ვესარიო ათანასეს ასულის: ორპირის ქუჩაზე ორ-სართულიანი ქვითკირის სახლი და მიწა, 89 კვად. საყ. თავნი ვალი 979 მან. 56 კაბ. შეს. გარდ. 123 მ. 24 კ. სულ 1102 მან. 80 კაბ.

მეკვიდრეთა თხარქვესვისა, სიმონ ვასილის ძის: ალექსანდრეს სლობოდაში ერთ-სართულიანი ქვითკირის სახლი და მიწა, 189 კვად. საყ. თავნი ვალი 765 მ. 75 კ. შეს. გარდ. 60 მ. 88 კ. სულ 826 მ. 63 კ.

ბაშვიძისა, სიმონ ივანეს ძის: ალექსანდრეს და ნემეცის ქუჩებზე შუა ორ-სართულიანი ქვითკირის სახლი და მიწა, 748 კვად. საყ. თავნი ვალი 23,613 მ. 69 კ. შეს. გარ. 1879 მ. 53 კ. სულ 25,493 მან. 22 კაბ.

დოღობევიძისა, ნიკოლოზ ზაალის ძის: გეგუთის ქუჩაზე ერთ-სართულიანი ხის სახლი და მიწა, 213 კვად. საყ. თავნი ვალი 2,361 მ. 39 კ. შეს. გარ. 346 მ. 9 კ. სულ 2,707 მან. 48 კაბ.

გუგუშვილისა, ანტონ სიმონის ძის: ბალახვანის ქუჩის შესახვევში ორ-სართულიანი სახლი, სამზარეულოთ და მიწა, 439 კვად. საყ. თავნი ვალი 787 მ. 13 კ. შეს. გარ. 101 მ. 56 კ. სულ 888 მან. 69 კაბ.

მეკვიდრეთა ზ. ლისოვისა, ნიკოლოზ ენოქას ძის: ქარავენ-სარაიის ქუჩაზე ერთ-სართულიანი ქვითკირის ღუქნები სარდაფით და მიწით, 36 კვად. საყ. თავნი ვალი 9445 მ. 42 კ. შეს. გარ. 463 მ. 10 კ. სულ 9908 მან. 52 კაბ.

ზ. კ. ჯ. ს. ნატალია მოსეს ასულის: თბილისის ქუჩაზე ერთ-სართულიანი ქვითკ. სახ. სარდაფით და მიწა, 198 კვად. საყ. თავნი ვალი 2402 მ. 35 კ. შეს. გარდ. 347 მ. 18 კ. სულ 2749 მან. 53 კაბ.

ქაღანაძისა, დავით კარაბეგის ძის: ივანოვის ქუჩის შესახვევში ორ-სართულიანი ქვითკირის სახლი და მიწა, 298 კვად. საყ. თავნი ვალი 1574 მ. 21 კ. შეს. გარდ. 223 მ. 65 კ. სულ 1797 მ. 86 კაბ.

ლორთქიფანიძეთა, სიმონ და მეკვიდრეთა იოსებ ნიკოლოზის ძეთა: ორპირის ქუჩაზე ორ-სართულიანი ქვითკირის სახლი და მიწა, 321 კვად. საყ. თავნი ვალი 7871 მ. 29 კ. შეს. გარდ. 720 მ. 7 კ. სულ 8591 მან. 36 კან.

ლორთქიფანიძისა, დავით არჩილის ძის: თბილისის ქუჩაზე ერთ-სართულიანი ქვითკირის სახლი სარდაფით და მიწა, 123 კვად. საყ. თავნი ვალი 2833 მ. 62 კ. შეს. გარდ. 312 მ. 10 კ. სულ 3145 მ. 72 კ.

მესხისა, მიზარბეგ ფირანის ძის: ივანოვის ქუჩის შესახვევში ერთ-სართულიანი ქვითკირის სახლი სარდაფით და მიწა, 189 კვად. საყ. თავნი ვალი 2361 მ. 35 კ. შეს. გარდ. 126 მ. 75 კ. სულ 2488 მ. 10 კ.

ფეიჭაძე ს., იოსებ სტეფანეს ძის: თბილისის ქუჩაზე ორი ქვის თითო-სართულიანი სახლები და მიწა, 169 კვად. საყ. თავნი ვალი 3482 მან. 19 კ. შეს. გარდ. 452 მ. 66 კ. სულ 3934 მან. 85 კაბ.

სარსიძეთა, ბესარიონ და სიკო ბეგანის ძეთა: ორპირის ქუჩაზე ორ-სართულიანი ქვითკირის სახლი და მიწა, 245 კვად. საყ. თავნი ვალი 157 მ. 43 კ. შეს. გარდ. 72 მ. 62 კ. სულ 230 მ. 5 კაბ.

ხუჩუკისი, ნიკო გიორგის ძის: არტილერიის ქუჩაზე ერთ-სართულიანი ქვითკირის სახლი და მიწა, 1473 კვად. საყ. თავნი ვალი 2833 მან. 59 კ. შეს. გარდ. 288 მ. 96 კ. სულ 3122 მ. 55 კაბ.

ც. ციაძეშვილთა, მარდახ და ელო მოშას ძეთა და შამლოკაშვილისა, ფილხაზ კახარას ძისა: ბაზრის ქუჩაზე ერთ-სართულიანი ქვითკირის ღუქანი და მიწა, 7 კვად. საყ. და 8 კვად. არშინი. თავნი ვალი 2361 მან. 35 კ. შეს. გარდ. 297 მ. 78 კ. სულ 2659 მან. 13 კაბ.

წერეთელისა, სიმონ დავითის ძის: ანგლიის ქუჩაზე ორ-სართულიანი ქვითკირის სახლი და მიწა, 1044 კვად. საყ. თავნი ვალი 14,955 მ. 27 კ. შეს. გარდ. 1397 მ. 79 კ. სულ 16,353 მან. 6 კაბ.

ჩარქვიანისა, გიორგი ოქროპირის ძის: ბალახვანის ქუჩის შესახვევში ორი სახლი ერთი ორ-სართულიანი და მეორე ერთ-სართულიანი და მიწა, 63 კვად. საყ თავნი ვალი 629 მ. 70 კ. შეს. გარდ. 103 მ. 66 კაბ. სულ 733 მ. 36 კაბ.

მეკვიდრეთა ჩახქოვისა, ელისაბედ სიმონის ასულის: მანლობლად ქუთაისის რკინის გზის სადგურისა ორი ხის სახლი და მიწა, 8006 კვად. საყ. თავნი 1180 64 კ. შეს. გარდ. 197 მ. 62 კ. სულ 1378 მ. 26 კ.